

Değerli İstinye Ailesi,
Sayın Okurlarımız,

Bültenimizin bu sayısında yine önemli bazı konuları ele aldık.

Öncelikle kamu diplomasisinin birer program ve önerme niteliğindeki slogan ve söylemlerden aldığı gücü irdelemeye çalıştık. Zihinlerde kendisine yer bulan ve güçlü mesaj içeren slogan ve söylemler çoğu zaman büyük zahmetlerle gerçekleştirilen etkinliklerin tamamlayıcısı olduğu kadar psikolojik tesir itibarıyla de onlardan daha da büyük yarar sağlayabilir. Türkiye'nin, Cumhuriyetin 100. yılında telaffuz ettiği "Türkiye Yüzyılı" ve Türk Devletleri Teşkilatı'nın 3 Kasım 2023 Astana Zirvesi'nde dile getirilen "Türk Çağı" bu çerçevede ele alındı.

Bir diğer konumuz ise kültür diplomasisi. Kültür diplomasisi en yaygın kullanılan kamu diplomasisi aracı olarak tüm dünyada son derece önem verilen ve Türkiye'nin de son yıllarda özellikle üzerinde durduğu bir alandır. Tanınmış ressamımız merhum Burhan Doğançay'ın eserleri örneğinde ve 2010 yılında kurulduktan sonra hızla yurtdışında örgütlenen Yunus Emre Enstitüsü örneğinde kültür diplomasisine değindik.

Sivil toplum örgütlerinin kamu diplomasisi bakımından ne denli önemli olduğu bilinir. 2024 yılı içinde bu konuyu İstinye Üniversitesi'nde düzenleyeceğimiz bir ulusal konferans ile ele almayı planladık. Konuya ilişkin ayrıntılı bilgi bilahare okuyucularımızla paylaşılacaktır.

Bu vesileyle tüm okurlarımızın sevdikleriyle birlikte mutlu, huzurlu ve sağlıklı bir yıl geçirmesini dileriz.

Saygılarımızla,

KADAM Yönetim Kurulu

KAMU DİPLOMASİSİNİN SÖYLEMLERDEN ALDIĞI GÜÇ

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan 19 Aralık 2023 tarihinde Macaristan Başbakanı Viktor Orban'ın davetine icabetle Macaristan'a resmi bir ziyaret gerçekleştirdi.

Ziyarete, Türkiye-Macaristan ilişkilerinin yüzüncü yılı kutlamalarının yanı sıra Türkiye-Macaristan Yüksek Düzeyli Stratejik İş Birliği Konseyi Altıncı Toplantısı da gerçekleştirildi. Türk devletleri Teşkilatı'na gözlemci üye olan Macaristan ile Türkiye'nin son yıllarda çok yakın ilişkiler içinde olduğu bilinmektedir. Başbakan Orban Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ı yakın dostluğun bir nişanesi olarak sıcak şekilde ağırladı.

Fakat bu kısa ziyaretin gözlerden kaçmayan önemli bir anı da yaşandı. Başbakan Viktor Orban, yaptığı konuşmada bu yüzyılın “Türkiye Yüzyılı” olacağını ifade etti. Bilindiği üzere, 21. Yüzyılın 29 Ekim’de yüzüncü yılını idrak ettiğimiz Türkiye Cumhuriyeti’nin yüzyılı olacağı daha önce Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından defalarca telaffuz edilmişti. Aynı şekilde 3 Kasım 2023 tarihinde Kazakistan’ın Astana kentinde gerçekleştirilen Türk Devletleri Teşkilatı Onuncu Zirvesi’nde içinde bulunduğumuz çağın da “Türk Çağı” olarak adlandırılması kararlaştırılmıştır.

Bu yazımızda bu söylemlerin kamu diplomasisi açısından olası etkisi üzerinde durulacaktır. Hiç kuşkusuz, kamu diplomasisi stratejisinin hazırlanmasında sloganlar ve söylemlerin açıklayıcı ve arzulanmış mesajı içeren kısa ve özlü ifadeler olarak kullanılması elzemdir. Nitekim “Türkiye Yüzyılı” içeriği itibarıyla öncelikle bir iddianın ifadesi olarak değerlendirilmektedir. Bu yüzyılda Türkiye belirlenmiş hedeflerine kararlılıkla ulaşmaya çalışacaktır. Verilmek istenen bu mesaj, kamu diplomasisi açısından bir kıymet ifade etmektedir. Mesaj aynı zamanda bir kimlik ifadesidir. Türkiye kimliğinin ve buna bağlı değerleriyle içinde bulunulan yüzyıla damgasını vurması amaçlanmıştır. Bunun gerçekleşmesi gelişmelere ve gelişen koşullara bağlı olacaktır. Fakat bu söylemin iç ve dış kamuoylarında kabul görmesi beklentileri arttırdığı gibi Türkiye Yüzyılı'nın hayata geçmesi üzerinde olumlu etki yapacağı söylenebilir. Zira bu söylem zihinlerde kalıcı iz bırakacak niteliktedir. Sloganlar, bir marka veya kuruluşa ilişkin kamuoyu algısının şekillenmesine katkıda bulunur. Bir kurum veya kuruluşun itibarının olumlu yönlerini pekiştirebilir veya zedelenmiş bir imajı yeniden inşa etmeye yardımcı olabilirler. Bu devletler açısından da farklı değildir. Sloganlar ve söylemler oluşturdukları marka değeri ile devletlerin kamu diplomasisine katkı sağlarlar. İçi etkin bir şekilde doldurulmamış olan sloganlar ve söylemler program olma niteliğini ve inandırıcılıklarını yitireceklerdir. O nedenle, Türkiye gerek iç ve dış politikasında koyduğu siyasal hedefleri hayat geçirme adına ciddi adımlar attığı ölçüde sunduğu programın gerçekçi olduğunu kanıtlayacaktır. Keza, Türk Devletleri teşkilatı bölge ve dünya politikasında ağırlığını hissettirdiği ölçüde “Türk Çağı” sloganının gerçekçi olduğu anlaşılacaktır.

KÜLTÜR DİPLOMASİSİNİN ETKİSİ

Ünlü Türk ressamı Burhan Doğançay'ın (1929-2013), "Kurdeleler Serisi", 1972-1989

Burhan Doğançay, "Kirli İsviçre Duvarı", (Kent Duvarları Serisi), 1993

Kültür diplomasisi, ulusların birbirleriyle yakınlaşmasını kolaylaştıran bir kamu diplomasisi yöntemidir. Liberal uluslararası ilişkiler kuramcılarının kullandıkları “yumuşak güç” çerçevesinde kavramsallaştırılan kültür diplomasisi günümüzde siyaset dışı kamu diplomasisinin en gözde alanıdır. Netice itibarıyla, psikolojik üstünlük sağlama amacıyla kullanılan kültür diplomasisi yaygın bir şekilde uygulanmaktadır.

Kültür diplomasisi, etkili olabilmesi için folklorik bir faaliyetin ötesinde konumlandırılmalıdır. Evrensel kültür değerlerinin yerelle sentezlenip dışarıya aktarılması burada esas olmalıdır.

Kültür sosyolojisinin temel parametreleri dikkate alınmadan hedef topluma yönelik kültür diplomasisi etkinliklerinin ezbere olmaktan öteye gidemeyeceği aşikardır.

Bu konuyu biraz daha açmak gerekirse, hangi kültür çıktılarının nasıl kamu diplomasisi unsuru haline geleceği ve hangi yöntemlerle uygulanacağı stratejik kamu diplomasisinin meselesidir.

Yukarıda yapıtları yer alan ressam Burhan Doğançay, yıllarca yaşadığı New York'ta verdiği eserlerle dünyanın bu önemli kültür başkentinde haklı bir ün kazanmış, eserleri müzelerce satın alındığı gibi müzayedelerde yüksek bedellerle alıcı bulmuştur. Burhan Doğançay kişiliği ve eserleriyle bir Türk ressamı olarak tek başına çok önemli bir kültür diplomatı işlevi görmüştür. Doğançay'ın evrensel resim sanatına yaptığı katkı, sahip olduğu Türk kimliğiyle Türkiye açısından fevkalade önemlidir.

Bireysel kültür diplomasisinin yanında 2010 yılında yasal altyapısı oluşturularak hayata geçirilen Yunus Emre Enstitüleri, halen dünyanın 48 ülkesinde 58 birimle Türkiye'nin kültür diplomasisine önemli katkılarda bulunmaktadır. Almanya'nın Goethe Enstitüsü, Birleşik Krallık'ın British Council, Fransa'nın Maison Française, İspanya'nın Cervantes Enstitüsü, İtalya'nın Istituto di Cultura Italiana ve Macaristan'ın Franz Lizst Enstitüsü ile sürdürdüğü kültür diplomasisi faaliyetleri - gecikmeyle de olsa- Yunus Emre Enstitüsü'nün devreye girmesiyle Türk kamu diplomasisine büyük değer kazandırmıştır.

Köln kentinde açılan
“Kalemin Ahengi” temalı
hat sanatı sergisi, 13.06.2019

Yunus Emre Enstitüsü öncelikle “gönül coğrafyamızda” başlattığı örgütlenmesini son yıllarda hızlandırarak başka ülkelerde de faaliyetlerini başlatmış ve farklılaştırmıştır. Yunus Emre Enstitüsü halen bulunduğu ülkelerde o ülke vatandaşlarına Türkçe öğretmenin yanı sıra Türkiye'nin tanıtımı amacıyla kültür ve sanat faaliyetleri yürütmekte, ayrıca bilimsel çalışmalara destek vermektedir. Bu çerçevede sergiler, konserler ve tematik konferanslar düzenlenmekte, Türk kültürünün tüm renkleri ve branşlarıyla tanıtılması, böylece ilgili ülke toplumlarıyla karşılıklı anlayışı ve diyalogu kolaylaştırıcı bir işlev yerine getirilmektedir. Stratejik kamu diplomasisi anlayışı bağlamında, yerelliğin evrensellelikle bağdaştırıldığı bir kültür diplomasisi kamu diplomasisine önem veren hiçbir devletin görmezden gelebileceği bir alan olamaz.

Kültür diplomasisi çerçevesinde Türkçenin öğretilmesi belirtilen karşılıklı yakınlaşma açısından büyük önemi haizdir. Aslında yukarıda adı geçen tüm yabancı kültür merkezlerinin temel faaliyeti kendi dillerini öğretmekten ibarettir. Diğer etkinlikler tamamlayıcı niteliktedir. Dilinizi öğrenen bir yabancı ülke vatandaşı ülkenizle ilgili bilgilere birinci elden ulaşma imkânı bulacak, haliyle kültürü tanıdıkça bir yakınlık, en azından sempati duymaya başlayacaktır. Bu, kamu diplomasisi açısından çok önemlidir.

Yunus Emre Enstitüsünün bulunduğu ülkelerde Türkçe öğrenimi dışında Türk kültürünün tüm özellikleriyle tanıtmak amacıyla çok değerli faaliyetler gerçekleştirdiği bilinmektedir. Bu faaliyetlerin arasında konferanslar ve sergiler bulunmakta, ayrıca bilimsel çalışmalara da destek verilmektedir. Bu faaliyetlerin etkilerinin orta ve uzun vadede görülmesi beklenmektedir.

SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİNİN KAMU DİPLOMASİSİ İÇİN ÖNEMİ

Kamu diplomasisi bir ülkenin sınırları dışında imajının iyileştirilmesi ve korunması, bu suretle hak ve menfaatlerinin korunması maksadıyla devlet tarafından çizilen sınırlar çerçevesinde icra edilen bir dış politika aracıdır. Ancak, klasik diplomasinin kamu diplomasisinin işlevinden farklı olduğu unutulmamalıdır. Kamu diplomasisi en etkin şekilde sivil toplum eliyle ülke dışındaki sivil toplum örgütleriyle etkileşime geçmesi ile uygulanmaktadır. Bu durum, devletin bir anlamda perdelenmesi ve inandırıcılığının artmasını sağlamaktadır.

Bu meseleye Türkiye açısından bakıldığında yurtdışında Türkiye'nin menfaatlerini savunmak amacıyla kamu diplomasisi faaliyetlerini icra eden sivil toplum örgütü sayısı henüz yetersizdir. Halbuki özellikle demokratik ülkelerde bu etkileşimi sağlamak için gereken ilişkileri tesis etmek zor değildir.

KADAM olarak 2024 yılı içinde İstinye Üniversitesi'nde "Kamu Diplomasisi ve Sivil Toplum" konulu bir ulusal konferans düzenlenmesi planlanmıştır. Konferansla ilgili bilgiler Bültenimizde bilahare sunulacaktır.

Değerli okurlarımız, kadam.istinye.edu.tr adresli web sayfamızı da izlemenizi ve eleştirilerinizi kadam@istinye.edu.tr adresimize iletmenizi istirham ediyoruz.